

Niskua Iqualikinya: Om san-folket i Namibia

Hundratusen människor tillhör bushfolken i Botswana, Namibia, Sydafrika och Angola. På ett möte på ABF-huset i Stockholm 26 september höll Niskua Iqualikinya föredrag om bushfolken i Namibia.

Niskua Iqualikinya har det senaste året arbetat på ILO-kontoret i Genève med frågor som gäller ILO-konvention 169. Den handlar om ursprungsfolk. Niskua har gjort flera besök i Namibia och är också styrelseledamot och redaktör för Fjärde Världen.

Hon inledde med att problematisera ursprungsfolksbegreppet i Afrika:

– Myndigheterna i afrikanska länder vill ofta inte gå med på att några folkgrupper skulle vara mer ursprungsfolk än andra. Istället talar de om ursprungsfolken som "marginaliserade" folkgrupper. Samtidigt har framsteg skett. I till exempel Demokratiska Folkrepubliken Kongo har jägar/samlar-folkens, pygméernas, rättigheter förstärkts nyligen.

Satte sig till motvärn

Niskua fortsatte med att beskriva bushfolkens situation i förhållande till övriga folkgrupper i Namibia:

– Namibia har bara två miljoner invånare men är lika stort som England. Det finns många olika folkgrupper: ovambo, herero med flera. Landet har en historia av främst tyskt kolonialt förtryck mot de folk som levte där. Herero- och namafolken drabbades särskilt svårt, eftersom de satte sig till motvärn. Koncentrationsläger skapades, det finns uppgifter om gaskamrar. Ledare från hererofolket i Namibia kom nyligen till Berlin för att få tillbaka några av sina förfäders kranier. Skallarna fördes till Tyskland under det folk mord som ägde rum 1904–1907.

– Det finns också andra grupper än bushfolken som lever ganska traditionellt, till exempel himba, kon-

staterade Niskua. Bushfolkens språk finns det få som kan lära ut. Barnen från dessa folkgrupper har det inte lätt i skolan. De ser annorlunda ut och talar ett annat språk hemma än övriga elever.

Delvis bofasta

– Bushfolken har långt till sjukvård och har till exempel drabbats av hiv/aids. De flesta lever ett delvis bofast liv som liknar många andras. De tilldelas särskilda bysamfälligheter med färdiga hus, alla likadana. Där förväntas de börja med småskalig odling eller boskapsskötsel. Endast cirka 2 000 av bushfolken lever ett helt traditionellt och nomadiserande liv i Kalahariöken, berättade Niskua.

Föredraget, som samlade 36 åhörare följdes av en frågestund. Arrangörer var Föreningen Fjärde Världen och FIB/Kulturfront i Stockholm.

Flera tog emot Fjärde Världens informationsmaterial och listade sig för att få mer information.

Henrik Persson

*Sanfolket har långt till sjukvård och har drabbats av hiv/aids. De tilldelas färdiga hus, alla likadana, berättade Niskua Iqualikinya.
Foto: Henrik Persson*

San-flickor i ett litet samhälle i Namibia. De flesta san lever ett till stor del bofast liv som liknar många andras.

Foto: Nicolas M. Perrault

